

os strax faae en fuldfærdig Lovgivning for vor Fabrikvirksomhed, navnlig i Henseende til Børns Arbeide, og lad os benytte som Forbilledet de Erfaringer, vi have i fremmede Lovgivelser og navnlig i den engelske; thi det er jo denne, der her har været Forbilledet, i det Mindste i det Væsentlige ved Siden af den preussiske, svenske og andre Lovgivelser. Regjeringens Standpunkt er saaledes dette: Lad os veftage noget Fuldfærdigt strax; men dette har netop ikke været Udvalgets Standpunkt. Udvalget har netop indtaget et andet Standpunkt i denne Sag. Det har ment, at det vilde være i høi Grad uheldigt, om vi, seende bort fra vore egne Forhold og deres Krav, vilde tilegne os ved umiddelbar Oversførelse paa vor Lovgivning, hvad der findes i andre Lovgivelser og navnlig i den engelske. Engelske Forhold har man berømmet i allerhøieste Toner for en Del Aar tilbage; efterhaanden forstummede denne Berømmelse mere og mere; men jeg skal forøvrigt ganske lade det Spørgsmaal ligge, om Arbejderforholdene i England for Tiden vise sig at være af den Bestaaffenhed, at Verden beundrende skulde søge at tilegne sig dette Lands Lovgivning i den Henseende. Jeg kan tiltræde, hvad vi hørte af den ærede sidste Taler (Rasmussen), der i det Hele i denne Sag staar paa samme Trin som Udvalget. Hvert Land har sine Krav, og vort Land har ogsaa sine. Vore Forhold ere ganske sikkert i mange Henseender af en ganske anden Bestaaffenhed end de engelske, og en god Lovgivning for vore Fabriker skal rette sig efter vore og ikke efter de engelske Forhold. Det har ogsaa været Grundtanken for Udvalget, og det har derfor maattet stille sin Opgave paa en helt anden eller dog en væsentlig anden Maade, end Opgaven er stillet i Regjeringens Forslag. Det har ikke været Udvalgets Mening, at her skulde leveres noget fuldt Færdigt; nei, her skulde gives et Grundlag til at begynde med, her skulde gjennem Arbeidsinspektørerne, som man netop af dette Hensyn er gaaet ind paa, gives et Middel til at indsamle et Materiale, paa hvilket man med Sikkerhed kunde bygge videre, og deraf følger da, at det Forslag, som Udvalget har stillet, ikke skal betragtes som noget fuldt Færdigt, ikke skal betragtes som det, man ender med, men som det, man begynder med, som det Grundlag, man tror at kunne slå fast, for senere, naar Erfaringen tillader det, at bygge videre derpaa. Det har været en Følge af denne Udvalgets Betragtning, at det har søgt at begrænse Lovforslaget i to Retninger. For det første har det begrænset Omraade med Hensyn til de Stæder, for hvilke Loven skal finde Anvendelse, og for det Andet har det søgt at begrænse Bestemmelse om, indenfor hvilke Grændser Børns Arbeide maa finde Sted i Fabriker. Hvad det første Spørgsmaal angaar, nemlig Begrænsningen af Stedet, har Udvalget i det Hele taget fulgt de Betragtninger, som ved denne Sags første Be-

handling — jeg tror under almindelig Tilslutning — bleve gjorte gjældende af den ærede 1ste Lands- thingsmand for 1ste Kred (Madvig). Det ærede Medlem gjorde jo den Gang opmærksom paa, at det foreliggende Lovforslag stiller Fabriker og Værksteder, selv de mindste Værksteder, ved Siden af hinanden, medens det jo dog maa være klart, at der er en saa stor Forskjel imellem de to Ting, at det vilde være underligt, om de skulde undergives de selv samme Bestemmelser. Det ærede Medlem foreslog, saa vidt jeg erindrer, ganske at se bort fra Haandværksvirksomheden. Udvalget har troet, at der gives mange Tilfælde, hvor det er vanskeligt at sige, om en Virksomhed skal kaldes en Fabrikvirksomhed eller en Haandværksvirksomhed, og det har derfor foreslaaet nogle Bestemmelser i saa Henseende, hvis almindelige Mening er den, at Loven skal gjælde for egentlige Fabriker og større Haandværksvirksomhed; det er det, man har troet det hensigtsmæssigt at begynde med. Nu hører jeg nok, at man gjør Indendringer imod, at Udvalgets Endringsforslag knytter sig til et Antal af over 10 Personer, og mener, at denne Bestemmelse vilde vække Forargelse paa de Stæder, hvor der kun arbeider 9 Personer eller maaske 8 osv. Jeg indrømmer naturligvis grumme villig, at naar en Grændse af denne Bestaaffenhed skal drages, er det ikke muligt at sige, hvorfor man netop har taget 10, hvorfor man ikke ligesaa godt kunde tage 9 eller 11. Sa, ganske sikkert kunde man det, men vil man vide, hvad Grunden er til, at netop 10 er valgt, saa findes den jo i selve Lovforslaget; thi i § 5 findes netop „10 eller flere Arbeidere“, og da man nu skulde tage et Tal, og Lovforslaget havde givet et saadant i en af sine Paragrafer, saa tog man disse 10 som et Antal, man antog omtrent vilde være det passende for at bestemme en større Haandværksvirksomhed. Aldeles uhensigtsmæssig — forekommer det mig nemlig — er Lovforslagets Bestemmelse om, at ethvert Værksted skal være Tilfyn undergivet. Naar man læser Bestemmelserne i det Enkelte igjennem, vil det vise sig, at en Mester, der har en Dreng under 18 Aar i Lære og en Pøs af samme Alder til at seie i Værkstedet, skal paa Grund af disse to Personers Tilstedeværelse — fordi de nemlig ere under 18 Aar gamle — være det Offentliges Tilfyn underkastet. Dette forekommer mig urimeligt, og Tilfynet vilde paa den Maade i Virkeligheden blive udstrakt over saa godt som alle Værksteder.

Der blev igaar af den høitærede Indenrigsminister gjort mange kritiske Bemærkninger over Enkeltheder i Udvalgets Forslag, hvilke besvaredes af den ærede Ordfører, og til dennes Yttringer i saa Henseende skal jeg i alt Væsentligt henvisse. Kun skal jeg opholde mig ved et enkelt Punkt, som den høitærede Minister fremhævede med særdeles Eftertryk, og som den ærede Ordfører ikke gik videre ind paa. Den høitærede Minister kunde